

SPRÁVA Z 34. MEDZINÁRODNÉHO DUNAJSKÉHO SYMPÓZIA PRE NEUROLOGICKÉ VEDY A KONTINUÁLNE VZDELÁVANIE

prof. MUDr. Pavel Traubner, Ph.D.

1. neurologická klinika, Bratislava

V dňoch 28.–31. 8. 2002 sa v Bratislave konalo 34. medzinárodné Dunajské sympóziu pre neurologické vedy a kontinuálne vzdelávanie. Sympóziu sa konalo na základe poverenia prezidia Medzinárodného Dunajského sympózia, vedeného prof. F. Gerstenbrandom (Rakúsko) a generálnym tajomníkom prof. L. Vécseiom (Maďarsko) a zastupujúcim generálnym tajomníkom prof. Stelmasiakom (Poľsko), pričom súčasne i Európskej federácie neurologických vied, ktorú vedie prof. Heiss. Prezidentom bratislavského Dunajského sympózia bol prof. MUDr. Pavel Traubner, prednosta 1. neurologickej kliniky FN a LF UK v Bratislave a viceprezident Slovenskej neurologickej spoločnosti, hlavný odborník Ministerstva zdravotníctva SR pre neurológiu a generálnymi tajomníkmi boli prof. Peter Turčáni, PhD. a prof. Ľubomír Lisý, DrSc. Sympóziu sa konalo pod záštitou prezidenta SR, Jeho Excelencie Rudolfa Schustera, predsedu vlády Mikuláša Dzurindu, ministra zdravotníctva Romana Kováča, ministra školstva Petra Ponického, rektora UK Ferdinanda Devínskeho, primátora mesta Bratislava Jozefa Moravčika, prezidenta Slovenskej lekárskej spoločnosti Rastislava Džurika, dekana LF UK Pavla Traubnera a riaditeľa Fakultnej nemocnice v Bratislave Vladimíra Mazanca. Sympózia sa zúčastnilo 248 účastníkov, z toho viac ako 80 zo zahraničia. Sympóziu malo veľmi dynamický priebeh. Hlavnými problematikami sympózia boli problematika cievnych mozgových ochorení, demencií, etických aspektov a problémov „evidence based medicine“, ďalej problematika epilepsie, problematika neuromuskulárnych chorôb a neuroonkológie, problematika bolesti hlavy a sclerosis multiplex. Sympóziu bolo sprevádzané aj významnou výstavou viac ako 20 vystavovateľov, pričom účasť bola mimoriadne dobrá a firmy prezentovali svoje najnovšie výrobky. Prvé dva dni sympózia boli významne navštevované edukačné kurzy, ako chválu treba povedať, že tieto edukačné kurzy, kde vystupovali najvýznamnejší prednášatelia zahraničných i domácich pracovísk, boli voľne prístupné všetkým účastníkom. V rámci vzdelávacích kurzov bola aktuálna problematika cerebrovaskulárnych ochorení, ktorú viedol P. Kalvach (ČR) a N. Bornstein (Izrael) a vystúpili s veľmi zaujímavými informáciami a novými prístupmi, V. Demarin z Chorvátska, F. Fazekas z Rakúska, P. Kalvach z ČR, N. Bornstein z Izraelu a D. Bartko zo SR. Ďalší kurz vzdelávania bol o epilepsii, ktorému predsedal R. Kuba z ČR a vystúpili ako pedagógovia s veľmi zaujímavými informáciami o charaktere epilepsie a efekte terapeutických postupov prof. Mareš z ČR, doc. Kuba z ČR, Dr. Donath z SR, kolegyňa A. Guekht z Ruska a kolegyňa Jedrzejczak z Poľska. Ďalšie dni bola v rámci vzdelávacích kurzov prednášaná tématika demencie, ktorú viedol prof. Korczyn z Izraela a prof. Jellinger z Rakúska, jedna z najvýznamnejších európskych osobností v oblasti výskumu demencie, pričom títo dvaja mali súčasne vzdelávacie prednášky. K nim sa pridal prof. Ransmayr z Rakúska, kolegyňa Mitrova z SR a prof. Kozubski z Poľska. Jedným z významných kurzov bol edukačný kurz o použití ultrazvuku v neurológii, ktorý viedol je-

den z najvýznamnejších odborníkov v oblasti ultrazvukovej diagnostiky v Európe a to prof. von Reutern z Nemecka a doc. Bartels tiež z Nemecka, ktorí mali kmeňové prednášky a ku ktorým ešte pristúpil prof. Niederkorn z Rakúska, prof. Csiba z Maďarska s najnovšími informáciami o využití diagnostických ultrazvukových technik. Veľmi významným podujatím v rámci sympózia bolo i stretnutie mladých neurológov, ktorých menedžovala dr. Traubnerová zo SR a dr. Rejdak z Poľska s prednáškami veľmi zaujímavého charakteru, týkajúcich sa práve aktivít mladých neurológov, ktorí ukázali významné možnosti a schopnosti mladých ľudí podieľať sa na vedeckom živote za účasti a prednášok kolegu Rejdaka, kolegyne Afra z Maďarska, kolegov Dujmoviča a kol. z Juhoslávie a kolegu Goldenberga s kol. zo SR z 1. neurologickej kliniky.

Vo vedeckej časti bolo množstvo veľmi kvalitných odborných prednášok, pričom, hlavnú prednášku Dunajského sympózia predniesol bývalý prezident EFNS prof. Olesen z Dánska na tému Neurológia v novom miléniu. Vo vedeckom programe nie je možné vyzdvihnúť len niektorú z prednášok v rámci množstva vysokokvalifikovaných kvalitných a veľmi dobre navštevovaných prednášok, kde v bloku o terapii demencií, vedenom prof. Korczynom z Izraela a prof. Jellingerom z Rakúska nám prof. Jellinger veľmi priblížil problematiku patológií demencií, kolega Bancher z Rakúska hovoril o biologických markeroch u klinickej diagnózy Alzheimerovej choroby, prof. Korczyn hovoril o mechanizme liečby pacientov s demenciou, kde prispeli i predstavitelia slovenskej psychiatrie - kolega Kolibáš a kolektív o skúsenostiach s hodnotením kognitívnych funkcií pri demencii a kolegovia z Nemecka a Rakúska Ruether a kolektív hovorili o možnosti použitia Cerebrolyzínu u Alzheimerovej choroby v porovnaní s placebo kontrolovanými skupinami, kde sa dokumentovalo pozitívne pôsobenie Cerebrolysinu pri tomto ochorení.

Veľmi dôležitou a zaujímavou časťou sympózia boli i informácie o etických aspektoch „evidence based medicine“, ktorú viedol prof. Gerstenbrand, bývalý prezident EFNS a súčasný prezident európskej federácie Dunajského sympózia spolu s prof. Baumgartnerom z Rakúska, pričom hovorili o etických základoch, ale aj o konfliktach v oblasti etických aktivít a aspektov u „evidence based medicine“. Ďalej v rámci vedeckých informácií bola veľmi dôležitá sekcia, ktorá bola rozdelená na 2 dni a to sekcia cerebrovaskulárnych ochorení, ktorú viedol doc. Kalvach a kolega Bornstein z Izraelu s množstvom veľmi dôležitých informácií o ochoreniach, ktoré sú najčastejšou úpríčinou úmrtia a invalidizácií a opäť hovoril prof. Bornstein o demenciách cievneho pôvodu, ich definícia a prevalencia, rizikové faktory a klinické aspekty. Kolegyňa Demarin z Chorvátska hovorila o úlohe ochorení karotických artérií pri vzniku ischemickej príhody, kolega Kalvach sa zaoberal problematikou cerebrálnych ischémií s rôznymi stupňami tkanivového poškodenia. Kolega Csiba z Maďarska hovoril o vplyve zmien fyziologických parametrov na vznik

ischemickej príhody pacienta, prof. Fazekas z Rakúska nás informoval o vyšetrení MRI a o prítomnosti porúch v bielej hmote mozgovej, pričom bližšie informoval o postupoch v diferenciácii lakún, leukoaraiózy, i plakov podmienených sklerózou multiplex. Prof. Horváth z Maďarska nás informoval o úlohe chronickej cerebrálnej hypoperfúzie pri vývoji kognitívnych porúch rôzneho pôvodu a možnostiach terapeutického ovplyvnenia. Slovenskí autori Garaj s kolektívom hovorili o karotickej endarterektómie bez angiografie a jej možnostiach. prof. Ladurner, Kalvach nás informovali o neuroprotekcii pri akútnej ischemickej príhode, s možnosťou používania neurotropického Cerebrolýzinu, pričom ďalší autori ako Šimičková a kol. hovorili o akcelerácii trombolýzy pri akútnej cievnej príhode pri transkraniálnom monitoringu mozgových ciev. Slovenskí autori Mihale s kol. hovorili o subarachnoidálnej hemoragii, vzniknej na základe prítomnosti fuziformnej aneuryzmy s atypickým angiografickým nálezom. Veľmi zaujímavú časť zabralo vedecké sedenie o epilepsii, ktorému predsedal prof. Rektor z ČR a prof. Bialer z Izraela. Zaujímavá bola informácia kolegyne Kubovej o experimentálnom modeli u epilepsie, prof. Bialera o perspektívach farmakoterapie epilepsie, informácia prof. Rektora z ČR o úlohe bazálnych ganglií v ľudskej epilepsii a prof. Ch. Baumgartnera o epilepsii temporálneho laloku a prof. Halásza z Maďarska o vzájomnom vzťahu spánku a epilepsie. Posledný deň bol venovaný najmä problematike pokračovania cerebrovaskulárnych ochorení a opäť z hľadiska skôr ultrazvukovej diagnostiky, ako i terapie, vedenej opäť prof. von Reuternom a kolegyňou Bartels, kde vystúpil prof. Bähr z Nemecka s informáciami o neuroprotektívnej liečbe pri cievnej mozgovej príhode a prof. von Reutern o duplexnej Dopplerovej ultrasonografii pri akútnej fáze cievnej mozgovej príhody, prednesené veľmi progresívnou formou. Rovnako novšie informácie priniesla doc. Bartels o transkraniálnej farebne kodovanej duplexnej ultrasonografii pri cerebrovaskulárnych ochoreniach a prof. Niederkorn z Rakúska o neurosonologických výsledkoch pri stenďingu karotického a vertebrálneho riečiska. Nasledoval ešte blok prednášok o bolestiach hlavy, vedenej prof. Vécseiom z Maďarska a prof. Haanom z Holandska. Kolegyňa Áfra z Maďarska predniesla informácie o patofyziológii migrény a to najmä rozobrala početné elektrofyziologické štúdie, prof. Vécsei hovoril o experimentálnych štúdiách u migrény a klinické terapeutické posúdenia a prof. Haan hovoril o liečbe migrény a jeho osobných skúsenostiach s veľmi zaujímavými novými postrehmi a informáciami. Rovnako v ďalšom bloku, ktorý viedol prof. Lisý zo SR o sclerosis multiplex, kde vystúpili dr. Havrdová z ČR, ktorá predniesla diagnostické a terapeutické postupy pre sklerózu multiplex vo svetle posledných informácií, ďalej kolega Leppert zo Švajčiarska hovoril o liečbe sklerózy multiplex interferonmi, najmä hodnotil úlohu veľkosti dávky a kolega E. Brazaitis o použití a výhodách terapie interferonových substancií

V časti, ktorá bola venovaná neuromuskulárnym ochoreniam a neuroonkologickým ochoreniam, ktorým predsedal kolega Grisold z Rakúska bola prednesená veľmi zaujímavá prednáška Prof. Grisolda o neuromuskulárnych syndromoch u pacientov s karcinómami a kolega Oberndorfer z Rakúska prednášal o lumbosakrálnych plexopatiách u rakovinových pacientov a kolegoa Špalek z SR s kolektívom predniesol prednášku na tému Myastenia gravis a sprevádzajúce neurologické autoimúne

ochorenia. V skupine Varia vystúpil prof. Drobný a doc. Saniová zo Slovenska kde hovorili o hodnotení efektu amantadine sulfátu, teda PK-Merz, pri komatóznych pacientoch v dôsledku úrazu hlavy, ďalej prednáška kolegu Štofku s kol. o skúsenostiach s videonystagmografiou a kolegyňa Lisá s kol. zo SR o chronických zápalových demyelinizačných polyneuropatiách CIDP so subklinickým poškodením centrálného nervového systému.

Okrem prednáškových aktivít boli významné posterové sekcie, ktoré boli rozdelené na 2 dni, prvú viedol kolega Polívka z ČR, kde bolo niekoľko mimoriadne zaujímavých informácií. Druhú posterovú sekciu viedla kolegyňa Gdovinová zo SR. Za pozoruhodný poster bol považovaný poster kolegyne Matuszik z Poľska, kde dokumentuje vplyv na klinický priebeh cievnej príhody so solubilnou adhezívnou molekulou v rovine a potom práca kolegyne Ondrkalovej o cytocentrifugálnej separačnej metóde u bunkových štruktúr, tiež práca kolegyne Kalnovičovej zo SR o Adenozine v cerebrálnom likvore u pacientov s cerebrálnou ischémiou, ako i kolegyne Pozníkovej o hodnotách arginínu, citrullínu a glutamatu u pacientov s fokálnou cerebrálnou ischémiou. Tiež zaujímavá z posterov bola práca Šaščáka o epilepsii a tehotenstve, ďalej posterová práca kolegu Rejdaka z Poľska o hladine kynurenickej kyseliny, ktorá klesá v likvore pri relapsujúcej forme SM. Pozornosť vyvolal aj práca Fidora a kol., hovoriaca o progresívnej supranukleárnej obrne u pacienta, označovaná ako „Steele -Richardson -Olszewski disease“, ďalej Fidorova práca o frontotemporálnej demencii a práca kolegu Pancáka a kolektívu o výskyte asymptomatických embolov, snímaných v strednej cerebrálnej arterii u pacientov s fokálnou cerebrálnou ischémiou a multiinfarktovou demenciou.

Za zvlášť pozoruhodné treba oceniť snahu organizátorov pripraviť kultúrny program v dvoch večeroch. Prvý večer uskutočnený v biskupskom Primaciálnom paláci začal úvodnou prehliadkou krásnych gobelínov a následným koncertom hviezd operného neba na Slovensku na čele s Petrom Dvorským, Adrianou Kohútovou, Jarmilou Fogašovou, Jánom Gallom, sprevádzaných klaviristom Jánom Sallayom, ktorých výkony zahraničné, ale i slovenské obecenstvo priviedlo až k standing ovation, takže skutočne koncert dokumentoval excelentnosť slovenského operného neba. Druhý večer bol v Rusovciach v sídle Slovenského ľudového umeleckého kolektívu, kde sa účastníci sympózia mali možnosť v krásnom hodinovom programe zoznámiť s nádhernými tanečnými a speváckymi výkonmi predstaviteľov slovenského folklóru. Nasledoval tiež raut, ktorý rovnako bol pre účastníkov kongresu príjemným zážitkom. V závere treba konštatovať, že 34. medzinárodné dunajské sympóziu neurologických vied a kontinuálneho vzdelávania bolo mimoriadne úspešné. Hodnotili ho tak všetci zahraniční účastníci v záverečných prejavoch, ako prof. Gerstenbrand, tak i prof. Vécsei, doc. Kalvach i ďalší účastníci kongresu, ktorých ocenenie organizátorov a celého excelentného programu nepochybne zostane dlho významným pozitívnym pocitom predstaviteľov Slovenskej neurologickej spoločnosti. Toto sympóziu prinieslo nielen množstvo vynikajúcich, ba excelentných nových informácií z oblasti neurovied, prinieslo mnoho nových osobných priateľstiev, mimoriadne vzácnych kultúrnych zážitkov, ale i dokument o tom, že Slovenská republika je schopná sa zaradiť do euroatlantických štruktúr nielen po politickej, ale i po vedecko-odbornej stránke.